

Spetterend & Knallend

Marc Verschelden

In mijn reeks 'Mensen van bij Ons' zou ik een aparte rubriek kunnen maken die een titel zou krijgen als 'Zo hebben we d'r maar één'. Marc Verschelden zou voor deze rubriek probleemloos in aanmerking komen. Een aantal onder ons hebben bij de jaarwisseling wel wat vuurwerk afgeschoten maar we hebben maar één iemand in ons Zele die als beroep 'vuurwerkmaker' heeft. En dat gegeven op zich is meer dan genoeg om mijn nieuwsgierigheid op te wekken en even voor de jaarwende ben ik eens afgezakt naar de Mief, het laatste deel van Hansevelde, even voor de grens met Hamme-Zogge. Op de straat trekt een spetterend neonlicht mijn aandacht en na een lange oprijlaan, beland ik bij Kunstvuurwerfabriek Verschelden Marc. Ik besef dat ik niet het ideale moment heb uitgekozen voor een interview. Na vijf minuten bellen verschijnen Marc en zijn vrouwtje Ingrid. Ze waren nog aan de slag want Nieuwjaar is niet meer eraf en dat betekent dat het vrij druk is in de zaak. Ik haal mijn laptop uit en Marc begint aan zijn verhaal.

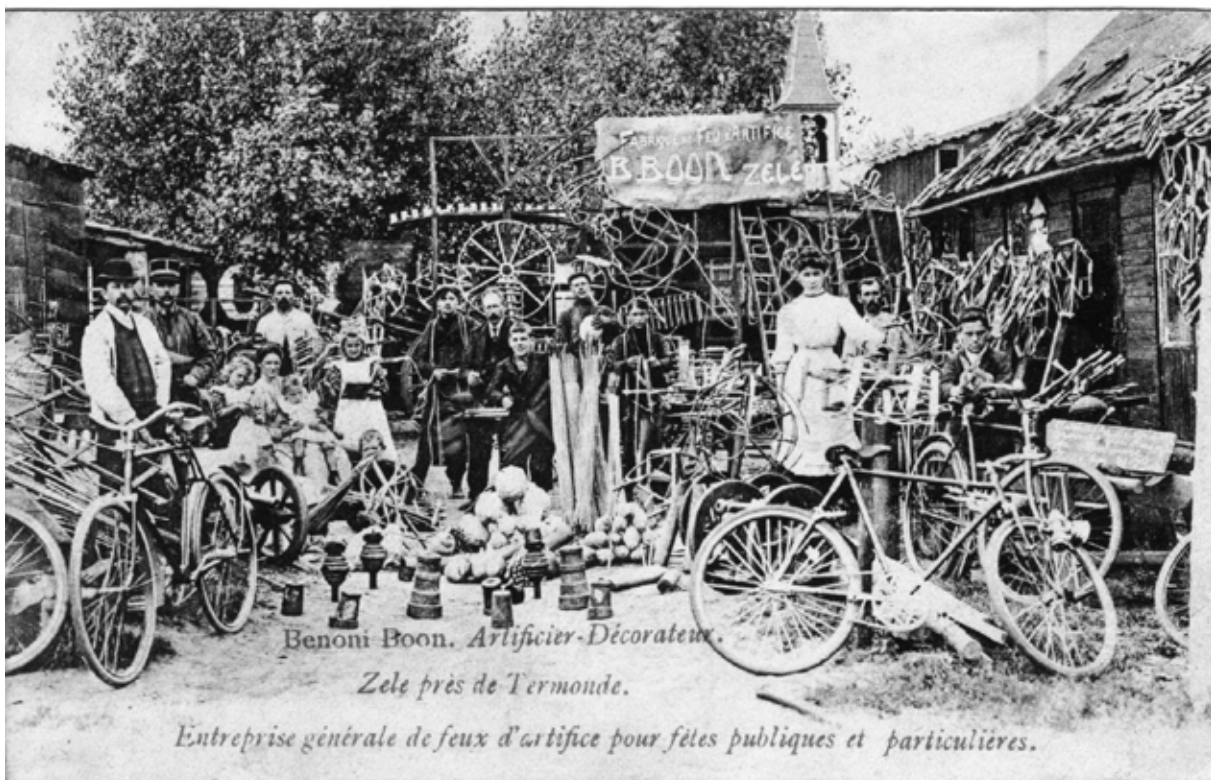
Marc is geen Zelenaar. Hij is geboren in Hamme op de eerste meidag van 1956. Zijn jeugd is wat verdeeld over Hamme, Lokeren, Hamme-Zogge om dan uiteindelijk in Zele te belanden. Zijn schoolcarrière is hij begonnen in de kleuterschool van Zogge, het eerste leerjaar in Lokeren en vervolgens schreven zijn ouders hem in in de lagere school van Huivelde. Klas 5 en 6 volgde hij dan in het atheneum van Dendermonde en op zijn twaalf jaar mocht hij naar het Pius X-college. Ik was heus geen doetje in mijn tijd, bekend Marc, zoveel jaren later. Met de vervanger van zijn leraar aardrijkskunde had hij op een bepaald moment een parretsjen voor en de school zei tegen zijn ouders dat hij best een andere school zou zoeken. Dat Marc niet in de wieg gelegd was om te studeren, zoveel was duidelijk.

Daarom koos hij voor het leercontract auto-electriciteit. Dat heeft hij een kleine drie jaar gevolgd tot hij begin van de jaren zeventig een ernstig ongeluk kreeg. Op een mistige dag stond er een werkmanskeet op wielen in Huivelde verkeerd geparkeerd. Met zijn brommertje is Marc toen op de dissel terechtgekomen met een dubbele schedelbreuk als gevolg. Tien dagen heeft hij in de coma gelegen en ook nu zoveel jaren later, ondervindt hij nog hinder van dat ongeluk. Dat zijn stem zo eentonig klinkt is daar een rechtstreeks gevolg van. Marc was een hele tijd uit de running en toen hij terug zijn leercontract wou hervatten, mocht hij zijn examens niet afleggen. Hij hield het dan maar voor bekeken en bleef thuis. En thuis werken betekende vuurwerk maken. We schrijven 1972.

De firma Boon is gesticht in 1894 in Brussel door Benoni Boon en drie jaar later zijn ze naar Zele verhuisd. 'Fabrique de feu d'artifice' heette dat toen nog. De zaak werd voortgezet door Ernest Boon en later overgenomen door Karel Verschelden die getrouwd was met een dochter van Ernest, Liliana. Het vuurwerkfabriek is altijd een familieaangelegenheid geweest want heel veel familieleden staken een handje toe. Met Marc is de firma Boon dus aan de vierde generatie vuurwerkmakers. Drie oude postkaarten geven nog een prachtig beeld uit die tijd van toen.

Op zijn zestien leerde Marc vuurwerk maken van zijn vader. Van hem heb ik veel geleerd, vertelt hij. Ik gaf mijn ogen serieus de kost en zo leerde ik op korte tijd veel. Mijn pa fabriceerde mengsels met allerlei scheikundige producten. In zijn werkplaats vond je de ingrediënten van een halve apotheek. Vuurwerk maken was vooral knutselen, knippen en plakken met papjes die je zelf gekookt had. Vuurwerk maken was toendertijd handwerk in het kwadraat en altijd voorzichtig zijn was de boodschap want het is en blijft vuurwerk.

In de 116 jaar dat het bedrijf bestaat is er één zwarte dag: 3 juli 1985. Die zomerse avond wordt de wijk Hansevelde opschrikt door een harde en veel kilometers verder hoorbare knal. Een metershoge dikke witte rookwolk steeg op. De buurt besefte onmiddellijk dat er zich een ontploffing had voorgedaan in de vuurwerkfabriek Boon. Vader Karel Verschelden werd geraakt door een stuk golfplaat die zich door zijn rug boorde. Hij was vrijwel onmiddellijk dood. Ook een toevallige bezoeker, Stefaan De Veerman, werd zwaar gewond en overleed elf dagen later aan zijn verwondingen. Deze gebeurtenis heeft Marc en heel zijn familie zwaar getekend. Volgens Marc was zelfontbranding de oorzaak van deze rampzalige dag.

De familie had enkele moeilijke jaren. Marc vond werk bij een vuurwerkmaker in Marcinelle en daar heeft hij bijna een jaar gewerkt. Toen dat bedrijf al de klanten van de firma Boon had, werd Marc bedankt voor de moeite. Zijn moeder stelde toen voor het bedrijf stop te zetten omdat alle medewerkende familieleden de pensioenleeftijd naderden of zelfs al ouder waren. Marc heeft toen de beslissing genomen de zaak over te nemen. Alleen het zelf produceren van vuurwerk werd stopgezet. Dat had twee redenen. In de eerste plaats lag drie juli 1985 nog vers in het geheugen en de tweede reden was dat er meer en meer aanbod kwam uit andere landen aan een vrij voordelige prijs. Het vele handwerk zou niet meer lonend geweest zijn.

Vader Karel Verschelden

Marc is dus in 1987 bijna terug vanaf nul begonnen. Ik ben daar echt in moeten groeien, vertelt Marc, ik kende op dat moment niets maar ook niets van een eigen zaak te runnen. Maar met tijd en boterhammen is me dat gelukt. Ik moest terug een eigen cliënteel opbouwen en doorheen onze service is me dat gelukt, zegt hij fier, maar het was niet makkelijk, dat kan ik je verzekeren, voegt hij er aan toe. De concurrentie is bikkelhard maar door eerlijke prijzen te geven, niet te sjoemelen met steekpenningen en vooral verantwoord en veilig te werken staat Kunstvuurwerk Verschelden terug op de kaart.

Vuurwerk blijft een gevaarlijk goedje. Alle vuurwerk dat Marc heeft, wordt opgeslagen in bunkers. Bunkers zijn stenen gebouwtjes die overal verspreid staan in de achterliggende tuin van het bedrijf. Marc heeft zo'n twaalf bunkers waar het vuurwerk opgeslagen wordt achter slot en grendel. De hoeveelheid vuurwerk per bunker is echt beperkt om grote rampen te voorkomen. Vanuit preventief oogpunt is er ook een strenge controle op. Zowat vier keer per jaar krijgt Marc controle van de Dienst Springstoffen en Feestvuurwerk.

Marc verdient zijn boterham enerzijds met kunstvuurwerk samen te stellen dat hij overal te lande gaat afschieten en anderzijds is er de verkoop aan particulieren. Zijn merchandise is vrijwel volledig import. Het meeste komt uit China maar soms ook uit Duitsland, Denemarken, Oostenrijk en Polen.

Cherry bombs, Japanse kanonslag, Jumping Jack, Match Craecker, Ratelband, Bright Night, Flower Pagoda, Magic Snake, Power Balls, Paradise... zo heten de producten die je in de vuurwerkwinkel kopen kan. Vooral met de jaarwende is het er een komen en gaan van mensen die het nieuwe jaar spetterend en knallend willen inzetten.

Het afschieten van kunstvuurwerk gebeurt vooral tijdens de maanden juni, juli, augustus, september en nog een beetje in oktober. Het traditionele vuurwerk op onze kermiswoensdag hoort daar dus ook bij. Marc zit vaak aan de kust, maar ook in heel Vlaanderen en Wallonië. Alles wordt thuis samengesteld en door een samenspel van bommen, Romeinse kaarsen, compacten, fontein en draaimolens krijg je dan een vuurwerk waar mensen 'oooo' op zeggen. Vuurwerk in de inktzwarte lucht, een regen van kleuren en vallende sterren die daarna weer verdwijnen.

Door het vuurwerk heeft Marc ook zijn vrouw Ingrid leren kennen. Op een zomerse dag moesten ze vuurwerk afsteken in IJzendijke, even over de grens in Zeeuws-Vlaanderen. Ik probeer altijd goed op tijd te zijn als ik ergens vuurwerk moet afsteken, vertelt Marc. Ook die dag in IJzendijke. We waren te vroeg en liepen nog even op de markt en kochten een zak pruimen. We kwamen enkele mooie meisjes tegen en ik vroeg hen of ze ook een pruim wilden. Die hebben we zelf, lachten ze terug. We raakten toch aan de praat, gaat Marc verder en van het een kwam het ander. Drie maanden later waren we getrouwd.

Samen hebben ze twee kinderen: Nathalie en Dimitri. Nathalie is intussen al getrouwd en woont samen met haar man Mathias Van Lokeren in de Bakkerstraat. Ze zorgden er ook voor dat Marc en Ingrid al oma en opa zijn van Jilke en Catho. Een rol die Marc bijzonder goed aangaat. Zoon Dimitri woont nog thuis en wie weet wordt hij de vijfde generatie in het bedrijf dat gestart is eind negentiende eeuw.

Bedankt, Marc voor de babbel
en de ontdekking van een voor mij onbekende wereld.

Mark
12.01.2011

*Met dank aan de Heem- & Oudheidkundige Kring Zele
voor de foto's uit de tijd van toen.*

Meer info op www.marcverschelden.be